

Társadalmi Megújulás Operatív Program

A Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) publikációs adatbázis szolgáltatások országos kiterjesztése

Kiemelt projekt

Kódszám: TÁMOP-4.2.5.A-11/1

Projektgazda: MTA Könyvtára; Prof. Náray-Szabó Gábor főigazgató

Szakmai vezető, kapcsolattartó: Prof. Makara B. Gábor

A projekt hossza: 24 hónap

A projekt kezdete: 2012. július 1.

A támogatás összege: 307 999 900 Ft

A támogatás intenzitása: 100%

MTMT Portál: <https://www.mtmt.hu> / <http://www.mtmt.hu>

Vezetői összefoglaló

A projekt célja az első **nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis**, a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) teljes kiépítése, használatának országos kiterjesztése.

A projekt eredményeképpen közel teljes körűen hozzáférhetővé válnak a hazai felsőoktatási intézmények, az akadémiai, valamint a programhoz csatlakozott más kutatóhelyek 2007-2014 között megjelent (megjelenő) tudományos műveinek bibliográfiai adatai. A korszerű, hiteles, szabványosított nyilvántartás országos méretben teszi láthatóvá, mérhetővé, intézményi szinten összehasonlíthatóvá a tudományos teljesítményt.

Az MTMT, a hazai kutatás-fejlesztési információs rendszer egyik központi elemeként, átjárást biztosít az intézményi tudástárakhoz, repozitóriumokhoz is. Az egyetemi és akadémiai repozitóriumokban megtalálható művek közvetlenül is elérhetővé válnak az MTMT portálról. Kiegészül a kapcsolat a felsőoktatási adattár alapú vezetői információs rendszerrel (AVIR: Adattár alapú Vezetői Információs Rendszer a felsőoktatásban).

A tudományos teljesítményre vonatkozó adatokat az AVIR az MTMT-ből veszi majd át. A projekt végére létrejön a magyar tudományos teljesítmény nemzetközi bemutatására is alkalmas internetes portál.

Az MTMT-ben tárolt adatok és információk tudománypolitikai hasznosítását bibliometriai elemzések segítik. A döntéshozatali folyamatot támogató elemzési szolgáltatás kereteinek és módjának kialakítására is a projekt keretében kerül sor.

A projekt szervesen kapcsolódik az Új Széchenyi Terv 5. Tudomány - innováció programjának célkitűzéseire. Hatékonyan hozzájárul az ÚSZT horizontális prioritásainak teljesüléséhez.

A projekt két fő eleme:

- *2007-től 2014-ig terjedő teljes körű adatfeltöltés, a felsőoktatási intézmények közreműködésével;*
- *Szoftverfejlesztés és elemzési eszköztár kialakítása az értékelés és a nemzetközi összehasonlítás segítésére.*

A projekt megvalósítói

A közvetlen belső és külső szakmai megvalósítók száma meghaladja az 50-et. A felsőoktatási intézményekben zajló adatfeltöltést kétszáznál több helyi adatkezelő végzi.

A projekt 24 MTMT-tagintézmény együttműködésével indult, a felsőoktatási intézmények folyamatosan csatlakoznak. A lefedettség 85-90%-os felsőoktatás oktatói, kutatói létszámát alapul véve. Az MTA kutatóintézeteinél ez már most 100%.

Az MTMT tagintézmények szerződésben vállalták, hogy a 2007-2014 közötti időszakra vonatkozó adatfeltöltést határidőre befejezik. A nagymennyiségű adatbevitelt az MTAK MTMT Osztályának munkatársai által felkészített, jellemzően könyvtáros és/vagy könyvtár-informatikus végzettségű adatkezelők végzik. Számuk jelenleg is meghaladja a 200 főt.

A projektgazda a **Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára (MTAK)**. Az MTA 2011. évi decemberi közgyűlésének határozata alapján a Könyvtárba, mint jogutód szervezetbe olvadt be a korábban MTMT-t működtető MTA Kutatásszervezési Intézet.

Az intézmény nagy hagyományokkal, egyedülálló könyv- és folyóirat állománnyal, széles infokommunikációs háttérrel, nemzetközi együttműködésben is tapasztalt munkatársakkal rendelkezik. Az MTMT adatbázis és program üzemeltetését, folyamatos fejlesztését, országos feladatainak koordinálását az **MTAK MTMT Osztálya** látja el. A tudományelemzési feladatokat az **MTAK Tudáspolitikai és Tudományelemzési Osztálya** végzi.

A projektgazda szervezet hivatalos képviselője: **Prof. Náray-Szabó Gábor**, az MTA rendes tagja, az MTA Könyvtárának főigazgatója.

Az MTMT – TÁMOP projekt vezetője: Seres József osztályvezető, könyvtár-informatikus, 2010-től az MTMT Koordinációs Iroda vezetője.

Szakmai irányítók:

- **Prof. Makara B. Gábor**, az MTA rendes tagja, az MTMT Felügyelő Testületének elnöke, több mint 20 éves felső vezetői gyakorlattal rendelkezik.
- **Mosoniné Fried Judit**, a Tudáspolitikai és Tudományelemzési Osztály vezetője, többéves projekt-koordinációs gyakorlattal rendelkezik.
- **Holl András**, fizikus, informatikus az MTAK képviseletében, egyben az MTMT IT-szakbizottság vezetője.

Pénzügyi vezető: **Jakócs Tamás**, az MTA Könyvtár Gazdasági Osztály helyettes vezetője.

MTAK szakmai megvalósítók: 19 fő (informatikus, könyvtár-informatikus, tájékoztató könyvtáros, közgazdász/szociológus – közalkalmazott vagy megbízási szerződéssel);

Külső szakmai megvalósítók: 29 fő (könyvtáros, könyvtár-informatikus, a tagintézmények egy-egy központi adminisztrátora).

Stratégiai célok

A projekt stratégiai célja, hogy növelje a felsőoktatás és a kutatás versenyképességét, ezen belül:

- növelje az oktatók, a kutatók és a K+F szervezetek hazai és nemzetközi láthatóságát, több nyelven is kereshető adatok közzétételével;
- segítse az egyes intézmények erősségeinek, komparatív és kompetitív előnyeinek bemutatását, járuljon hozzá ahhoz is, hogy a potenciális hallgatók, tudományos és üzleti partnerek megismerjék a kínálatot, választani tudjanak a szóba jöhető szervezetek között;
- járuljon hozzá Magyarország jobb helyezését az országok közötti versenyképességi rangsorokban azzal, hogy lehetővé teszi a teljesítmények összehasonlítását, és ösztönzi az esetleges lemaradót a korábbinál jobb teljesítmény elérésére;
- nyújtson bibliográfiai adatszolgáltatást egyéni és intézményi szinten összesíthető, különböző metszetekben lekérdezhető formában;
- tudományometriai elemzésekkel segítse a tudománypolitikai döntéshozatalt.

MTMT adatbázis előnyei

- láthatóság és átláthatóság megvalósítása a K+F szektorban;
- egységes kritériumok szerint történő tudományos közlemény besorolás;
- részben automatizált minőségellenőrző rendszer kialakítás;
- teljes intézményi struktúra - adott szervezetek tudományos munkájának belső és külső értékelési lehetősége;
- kutatásra fordított állami és üzleti forrásból származó pénzeszközökkel való elszámolás támogatása;
- idézettség nyilvántartásával elősegíteni a tudományos kutatás társadalmi hatásának elemzését;
- *tegye elérhetővé és értékelhetővé a nemzetközi adatbázisokban nem megjelenített tudományos teljesítményt is (magyar nyelvű tudományos cikkek, monográfiák, könyvféjezetek, szabadalmak, térképek stb.);*
- intézményi teljesítmény egyéni arculattal történő prezentálása;
- egyéni életművek többféle csoportosításban történő megjelenítése;

- hiteles publikációs listák egyszerű lekérése - Pl.: doktori iskolák, MTA, OTKA, MAB, ODT, pályázat, akkreditáció;
- intézményi tudástárakkal szabványos összekapcsolhatóság;
- felhasználó orientálása tematikus keresésekben;
- külföld felé egységes, hiteles megjelenítés; <http://www.worldwidescience.org>
- K+F évkönyvek, statisztikák, tudományos teljesítményről szóló beszámolók készítésének megkönnyítése;
- pályázatok benyújtásához teljesítménymutatók (IF/Hirsch-index) készítése.

Az MTMT teljes kiépülésével a hazai kutatási, és részben fejlesztési, innovációs eredmények döntő hányada is láthatóvá, értékelhetővé, elemezhetővé válik. Felrajzolhatók lesznek a fejlődési trendek, nyilvánosan elérhetőek lesznek a magyar tudomány összteljesítményére vonatkozó adatok és információk. *A korábbinál megbízhatóbb összehasonlítási lehetőség áll majd rendelkezésre az egyes szakterületek, az egyes intézmények és az egyes kutatók teljesítményét illetően.*

Projekt hatásai

A továbbfejlesztett és országos méretben kiterjesztett MTMT az eddigieknél sokkal szélesebb áttekintést ad a kutatási eredményekről. Széleskörű alkalmazási lehetőségeket biztosít a döntéshozóknak, mert *megjeleníti azokat a közleményeket és más tudományos alkotásokat is, amelyek nemzeti jellegük miatt, megjelenési formájuk, témájuk vagy közlési nyelvük miatt kívül esnek a nemzetközi publikációs/bibliográfiai adatbázisok megfigyelési körén.*

A nemzeti és/vagy felsőoktatási tudományos kutatási potenciál bemutatására alkalmas adatbázis rendszer néhány EU tagállamban már működik, legtöbb esetben nem teljes funkcionalitással:

- Szlovéniában – SICRIS – <http://sicris.izum.si/about/cris.aspx?lang=eng>
- Hollandiában – NARCIS – <http://www.narcis.nl/>
- Írországban – RIAN – <http://rian.ie/en>

Érdekességként említhető a malajziai rendszer, amelynek még a neve is azonosságot mutat:

MyCite/Malaysian Citation Index: <http://www.mycite.my>

Költségek megoszlása

1. Adatgyűjtés, szervezés és feltöltés

A felsőoktatási intézmények tudományos közleményeinek adatbázisba integrálása és bemutatása több szervezési elem együttes végrehajtásával érhető el. A folyamatszervezésnek ki kell terjednie a keletkezett közlemények teljes körű feltárására, a közlemények szervezett adatbázisba vitelére és az adatbetöltés minőségére, valamint a szerzőkhöz és szervezeti egységekhez történő hozzárendelések minőségének ellenőrzésére. A projekt forrásaiból erre fordítandó összeg mintegy 80 millió Ft.

2. Az MTMT szoftvere új változatának fejlesztése

A becsült fejlesztési költség 100 millió Ft. A szoftver-fejlesztéshez előzetes koncepció, rendszerterv és igényfelmérés készült.

Az MTMT rendszerének és a felsőoktatási intézmények belső informatikai rendszerének összekapcsolásához szükséges szoftver elemek fejlesztéséhez a projekt résztámogatással fog hozzájárulni.

3. Az MTMT információinak strukturált elemzése, adatszolgáltatási formák, indikátorok fejlesztése.

A jelenleg is szolgáltatott továbbfejlesztése a fenntartók és tagintézmények igényének megfelelően. Ezek a funkciók beépülnek az MTMT2 szoftver rendszerébe, és lehetőséget biztosítanak intézmény-specifikus lekérdezésekre is.

A hagyományos értékelő bibliometriai indikátorok (publikációs aktivitás, idézettség-hatás, szerzői indexek, stb.) rendszeres és igény szerinti alkalmazása mellett a lekérdezések kiterjesztése is megjelenik az MTMT rendszerben.

Strukturális tudományometriai elemzések: A hazai tudományra és tudományos közösségre jellemző trendek feltárása, - dinamikusan fejlődő kutatási területek, témák, a tudományos együttműködés trendjei nemzetközi összehasonlítása.

Ennek a feladatsoporthoz a módszertani kialakítását a Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály munkatársai végzik.

Szakmai fenntarthatóság

A projektszervezet már kialakult a projekt indulása előtt, a befejezése utáni fenntartás nem okozhat jelentős nehézséget. A résztvevő szervezetek érdeke a hosszú távú üzemeltetés.

A szakmai fenntarthatóság fontos eleme, hogy az MTMT-n keresztüli adatszolgáltatásra a gesztor szervezetek (MTA, OTKA, MAB, oktatási kormányzat) tervekkel és igényekkel rendelkeznek.